

Kosten van lijkbezorging:

Inhoud

Kosten van lijkbezorging:.....	1
1. Rechtsgrond:	1
2. Literatuur	1
3. Rechtspraak	3
4. Artikel over begrafeniskosten in Verkeersrecht 2008-10 door mw. Mr G.M. van Wassenauer	11
5. Vallen de kosten van een verklaring van erfrecht onder de kosten van lijkbezorging van art 6:108. lid 2?	11
6. Wat verstaat het schadefonds geweldsmisdrijven onder uitvaartkosten	13
BIJLAGE: Enkele gerechtelijke uitspraken	13

1. Rechtsgrond:

Art 6:108 lid 2 BW

“2. Bovendien is de aansprakelijke verplicht aan degene te wiens laste de kosten van lijkbezorging zijn gekomen, deze kosten te vergoeden, voor zover zij in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.”

Op grond van de wet is de aansprakelijke verplicht aan degene te wiens laste de kosten van lijkbezorging zijn gekomen, deze kosten te vergoeden, voor zover zij in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.

De kosten worden vergoed voor zover er geen andere (begrafenis)verzekering voor afgesloten is, en voor zover de kosten redelijk zijn.

In ieder geval vallen hieronder de “directe” begrafenis- of crematiekosten (kist, rouwauto, dienst, basistarief begrafenisondernemer) en de bijkomende kosten als kaarten, advertenties, bloemen, koffie en dankberichten.

2. Literatuur

Monografieën Nieuw BW B 37 (Bouman/Tilanus, hoofdstuk 4-31):

31 Kosten van lijkbezorging en andere kosten

Artikel 108 lid 2 verplicht de aansprakelijke om aan degeen, te wiens laste de kosten van lijkbezorging zijn gekomen, die kosten te vergoeden voor zover zij in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.

Artikel 108 lid 2 toetst de kosten aan de omstandigheden van de overledene; daarmee zijn de redelijke grenzen van de Verbondscommissie in de wet overgegaan. Wat die grenzen betreft, de Verbondscommissie onderscheidde

- (a) de `kale' begrafeniskosten (kist, rouwauto, dienst, begrafenisondernemer),
- (b) bijkomende kosten als kaarten, advertenties, bloemen, koffie, dankberichten, en
- (c) grafsteen en verder verwijderde kosten als reiskosten nabestaanden.

Mits met bewijsstukken gestaafd worden de posten onder (a) en (b) zonder bezwaar vergoed; men was het niet eens of de posten onder (c) onder de aanbeveling vielen. De Verbondscommissie zag als bedoeling van de aanbeveling zoveel mogelijk de situatie te benaderen dat de overledene overeenkomstig zijn stand en fortuin ter aarde wordt besteld en dat de daarmee gemoeide kosten worden vergoed.

Artikel 108 lid 2 heeft nog geen, ons bekende, jurisprudentie opgeleverd. Barendrecht-Storm, par. 3, ziet de maatstaf in de - gelet op de omstandigheden van de overledene - naar aard en omvang redelijke kosten. Dit sluit goed aan bij de aanbeveling van de Verbondscommissie.

Het S.R.O. zegt hierover het volgende:

4.1.2. Kosten van lijkbezorging

De aansprakelijke partij is verplicht om de kosten van lijkbezorging (begrafenis of crematie) te vergoeden, voor zover deze kosten in overeenstemming zijn met de omstandigheden (welvaart, cultuur, testament) van de overledene.

Vorderingsgerechtigd is degene te wiens laste de kosten zijn gekomen. In de meeste gevallen zal het daarbij gaan om een erfgenaam, maar dat hoeft niet.

Soms komen de kosten bijvoorbeeld ten laste van de werkgever; dan is de werkgever de rechthebbende.

Niet alle kosten kunnen als kosten van lijkbezorging worden bestempeld. Bovendien behoeven slechts kosten die redelijk zijn, te worden vergoed.

Onder andere de volgende kosten zouden als kosten van lijkbezorging voor vergoeding in aanmerking kunnen komen.

- Vervoer van het stoffelijk overschot van de plaats van overlijden (in binnen- of buitenland) naar de laatste of naar de oorspronkelijke woonplaats (in het binnenland of, afhankelijk van de omstandigheden, in het buitenland).
- Redelijke reis- en verblijfkosten van hen die het stoffelijk overschot van elders ophalen.
- Redelijke reis- en verblijfkosten van een beperkt aantal naaste familieleden die van elders moeten komen om de uitvaart te regelen en/of bij te wonen.
- Basistarief uitvaartonderneming.
- Redelijke kosten rouwdienst.
- Kosten begraafplaats tot aan de kosten van een algemeen graf (geen familiegraf) of kosten crematorium.

De volgende kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

- Inkomstenderving vanwege de tijd welke wordt besteed aan het ophalen van het stoffelijk overschot, het regelen van de uitvaart of het bijwonen van de uitvaart.
- Extra versiering van kerk of aula.
- Rouwkleding.
- Verstrooien van de as op een plaats buiten het terrein van crematorium of begraafplaats.
- Extra Heilige Missen in de kerk.

Het PIV zegt in haar opleidingsbundel voor gevorderde personenschadebehandelaar (2001-2002) het volgende:

Kosten van lijkbezorging

Voor vergoeding komen tevens de kosten van lijkbezorging in aanmerking. Gezien de formulering van 6-108 lid 2 B.W. zal door de aansprakelijke altijd voor deze kosten opgekomen omstandigheden enige invloed zullen mogen hebben op de uitkering is een vraag, waarop in de jurisprudentie een antwoord zal moeten worden gegeven.

Wat zijn de kosten van lijkbezorging?

Noch de Wet noch de parlementaire geschiedenis geeft uitsluitel. Wel verwijst PG naar de Wet op de Lijkbezorging. Volgens art. 1 van deze Wet geschiedt lijkbezorging door begraving, verbranding of op

andere bij of krachtens de Wet voorziene wijze (te denken valt aan ontleding t.b.v. de wetenschap en overboordzetting).

Welke kosten komen voor vergoeding in aanmerking?

Artikel 6-108 lid 2 eist dat de kosten redelijk zijn in relatie tot de persoonlijke omstandigheden van de overledene; onder andere zullen de maatschappelijke status en eventuele lokale gebruiken een rol spelen. Het betreft hier een algemene wettelijke toets. Daarnaast is verdedigbaar niet te vergoeden de kosten die beschouwd moeten worden als piëteitsuitingen of die een vorm van rouwverwerking zijn. De aansprakelijke partij kan en hoeft de rouw van de nabestaanden niet over te nemen.

Ter bepaling van de soorten kosten die voor vergoeding in aanmerking komen, lijkt het redelijk aansluiting te zoeken bij wat natura uitvaartverzekeringen plegen te vergoeden. Verder biedt de fiscale praktijk aanknopingspunten.

De volgende posten zullen dan geen discussie meer opleveren:

- overlijdensannonces en -advertenties en bidprentjes met inbegrip van porti;
- opbaren;
- (avond)waken en uitvaartdiensten; -feitelijke begrafenis of crematie;
- condoléance en lof koffietafel voor degenen, die de plechtigheid bijwoonden; -grafzerk; steen;
- dankbetuigingen (incl. porti);
- huur rouwkleding. (gezinsleden)

Wel discutabel zijn:

- Bloemen. Als piëteitsuiting zullen zij in principe voor rekening van de geveer moeten blijven. Hooguit valt te denken aan vergoeding van één stuk en dan nog slechts als degene "te wiens laste de kosten van lijkbezorging komen" de geveer is. Houdt hier ook rekening met het feit dat de geveer wellicht niet ingenomen is met vergoeding van zijn bloemen. De vraag is immers om wiens bloemen het dan gaat (geveer of dader?)
- reiskosten familieleden - Deze kosten hangen niet onmiddellijk samen met de lijkbezorging. Slechts in uitzonderingsgevallen zou daarvan afgeweken kunnen worden. Ook hier is degene die de kosten van de lijkbezorging voor zijn rekening genomen heeft de enige vorderingsgerechtigde.
- Grafrechten en onderhoud graf. Met uitzondering van de grafrechten die in samenhang met de begrafenis moeten worden voldaan, zullen deze onkostenposten niet vergoed hoeven worden. Het betreft voorzieningen voor ná de lijkbezorging.

Niet voor vergoeding in aanmerking komen:

- aanschaf rouwkleding; (familie)
- diensten ter nagedachtenis van de overledene; -beplanting op en rond het graf;
- een maaltijd op de dag van de begrafenis of crematie ter afsluiting van die dag; -boedelkosten en successierechten.

Geen van deze kosten hangen alleen en onmiddellijk samen met de lijkbezorging als zodanig.

3. Rechtspraak

De rechtspraak is wat toegeeflijker, dan de bovenstaande opleidingsbundels. Zie onderstaande uitspraken: Toegewezen worden veelal de kosten die in een rechtstreeks verband staan met het verzorgen van de lijkbezorging. Kosten van rouwverwerking nadien, of kosten van grafbezoek na de uitvaart worden niet vergoed.

Kosten die direct bij de uitvaart worden gemaakt zullen ook vaak zonder veel bedenktijd gemaakt worden, en vaak snel qua hoogte redelijk worden geacht. Over kosten die later worden gemaakt zal voor toewijsbaarheid een weloverwogen keuze moeten worden gemaakt of er nog voldoende samenhang is met de omstandigheden van de overledene en met diens de teraardebestelling.

Rechtbank Utrecht 6-11-2002

Ongepubliceerd, ,rolnr. 77120/HAZA 97/1983

Ook kosten graf en begraafrechten vormen "kosten ter zake lijkbezorging"

2.18 Ten aanzien van de kosten van de lijkbezorging heeft Amev de hoogte van de vordering en de verschuldigheid daarvan erkend (nr. 33 conclusie van dupliek) behoudens een onderliggende post die betrekking heeft op de nota van de gemeente Hellevoetsluis voor het graf en de begraafrechten ad f 10.629,50. Amev stelt dat die kosten niet tot de kosten van lijkbezorging behoren die krachtens artikel 6:108 lid 2 BW voor haar rekening dienen te komen, omdat het hier vaste kosten betreft geen direct verband houden met de begrafenis. Amev stelt, en de curator heeft dat niet weersproken, dat het hier gaat om een soort van belasting die betaald moet worden om het graf in goede staat op de betreffende begraafplaats te kunnen laten voortbestaan gedurende meerdere jaren.

2.19 *De rechtbank overweegt dat niet goed valt in te zien hoe een begrafenis zou kunnen worden verzorgd zonder ter zake kosten te maken voor graf en begraafrechten als hier bedoeld.* Ook uit het bepaalde in artikel 6:108 BW kan niet kan worden afgeleid dat de betwiste kosten niet voor vergoeding in aanmerking komen. Dit onderdeel van de vordering van de curator kan derhalve worden toegewezen, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf de dag der dagvaarding, waarvan Amev in punt 34 van de conclusie van dupliek heeft erkend dat zij die verschuldigd is.

Dit vonnis is gewezen door mr. L.M.G. de Weerd en is in het openbaar uitgesproken op woensdag 6 november 2002.

Rechtbank Arnhem 17-01-2007

geen vergoeding voor kosten voor bezoek aan graf na de uitvaart. vergoeding begrafenis kosten in Turkije

4.26. Artikel 6:108 lid 2 BW bepaalt dat de aansprakelijke verplicht is aan degene te wiens laste de kosten van lijkbezorging zijn gekomen, deze kosten te vergoeden voor zover zij in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.

4.27. [eiser] vordert een vergoeding van de begrafenis kosten die betrekking hebben op de volgende uitgaven:

- a. declaratie notaris € 265,88
- b. vliegticket zoon, verblijf etc. € 2.500,--
- c. grond begraafplaats € 100,--
- d. marmeren graf € 690,--
- e. bloemen, planten, boeketten € 570,--
- f. huur twee bussen in Turkije € 520,--
- g. huur twee auto's € 600,--
- h. benzinekosten € 280,--
- i. drank en hapjes tbv dienst [woonplaats] € 300,--
- j. drie extra vliegtickets na overlijden € 780,--
- k. huur auto € 2.250,--
- l. benzinekosten € 430,--
- m. autokosten reis Turkije € 1.650,--

4.28. Wat betreft de kosten van de notaris (a) heeft het ziekenhuis de omvang, de toewijsbaarheid en de stelling van [eiser] dat deze kosten kennelijk moeten worden aangemerkt als kosten in verband met lijkbezorging niet bestreden, zodat deze kosten daarom zullen worden toegewezen.

4.29. Het ziekenhuis bestrijdt dat de kosten wegens het 'vliegticket zoon'(b) en 'huur twee auto's (g) en 'benzinekosten' (h) in rechtstreeks verband staan met de uitvaart. Verder betwist het ziekenhuis - nu geen bewijsstukken zijn overgelegd ter staving van deze schadeposten - dat [eiser] deze kosten heeft gedragen.

4.30. [eiser]-[meisjesnaam] was afkomstig uit Turkije. Niet in geschil is dat [eiser]-[meisjesnaam] is begraven in Turkije (Antalya). Het ziekenhuis heeft ook niet bestreden dat het in overeenstemming is met de omstandigheden van [eiser]-[meisjesnaam] dat zij is begraven in Turkije. Tot het overlijden leefden de zonen in gezinsverband samen met hun ouders. Onder die omstandigheden moeten de

kosten die zijn gemaakt om [eiser] en de beide zonen bij haar uitvaart aanwezig te laten zijn naar het oordeel van de rechtbank worden aangemerkt als kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvaart en in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene. Het ziekenhuis heeft niet bestreden dat [eiser] met zijn beide zonen aanwezig is geweest bij de uitvaart. Evenmin is in geschil dat zij per vliegtuig naar Turkije zijn afgereisd en dat de uitvaartverzekering het vervoer voor twee personen heeft vergoed. Het enkele feit dat [eiser] niet meer beschikt over het (door de verzekeraar niet vergoede) ticket, rechtvaardigt gelet op die vaststaande feiten niet de conclusie dat deze kosten niet door [eiser] zijn gemaakt en gedragen. Het ziekenhuis zal daarom de kosten voor één vliegticket (retour Amsterdam-Antalya) aan [eiser] moeten vergoeden. De kosten van dit ticket bepaalt de rechtbank schattenderwijs op € 280,--. In het verlengde van het voorgaande acht de rechtbank de kosten voor de huur van 1 personenauto (post g) en de aan het gebruik daarvan inherente benzinekosten (h) in de periode van de uitvaart eveneens in voldoende rechtstreeks verband staan met de uitvaart nu [eiser] en zijn zonen in ieder geval in staat moesten zijn zich in Turkije te verplaatsen tussen – in ieder geval – de begraafplaats en hun onderkomen. Die kosten van de huur van 1 personenauto stelt de rechtbank schattenderwijs vast op - mede gelet op de in dat verband overgelegde kwitantie - € 300,-- en de benzinekosten op € 140,--.

4.31. Wat betreft de kosten voor de aankoop van de grond op de begraafplaats (c) en de grafsteen (d) heeft het ziekenhuis niet bestreden dat er grond en een grafsteen zijn gekocht, maar bij gebreke van bewijsstukken bestrijdt het ziekenhuis dat die kosten ten laste van [eiser] zijn gekomen. [eiser] heeft twee in het Turks opgestelde kwitanties overgelegd waaruit de rechtbank inhoudelijk - bij gebreke van een vertaling - op zichzelf geen wijs kan maar waaruit wel kan worden afgeleid, mede gelet op de toelichting daarop van [eiser] in de begeleidende brief aan de rechtbank van 22 maart 2006, dat [eiser] over kwitanties beschikt betreffende de aankoop van grond en een grafsteen. Dit biedt onder de gegeven omstandigheden voldoende houvast om aan te nemen dat [eiser] die kosten heeft gedragen. Wat betreft de hoogte van deze kosten overweegt de rechtbank dat de door [eiser] in dit verband gevorderde kosten de gemiddelde kosten voor een begraafplaats en een grafsteen, zoals die volgen uit het in zoverre onbestreden overzicht van [eiser] bij akte na comparitie met betrekking tot de gemiddelde kosten van een uitvaart, (zeker) niet overschrijden. Deze kosten zullen daarom worden toegewezen. Met betrekking tot de kosten in verband met 'hapjes van de uitvaart in [woonplaats]' (i), heeft het ziekenhuis niet bestreden dat er een dienst is geweest in [woonplaats] en dat er tijdens die dienst op kosten van [eiser] hapjes zijn geserveerd. [eiser] heeft deze kosten niet gestaafd met een factuur, maar nu ook die kosten de gemiddelde kosten zoals die blijken uit het voornoemde overzicht bij akte na comparitie van [eiser], (zeker) niet overschrijden, zullen ook deze worden toegewezen. Ten slotte zullen de kosten voor bloemen (e), waarvan het ziekenhuis niet heeft bestreden dat deze ten behoeve van de uitvaart zijn gekocht, worden toegewezen, zij het tot maximaal het bedrag dat uit het door [eiser] overgelegde overzicht van de gemiddelde kosten volgt, te weten € 175,--.

4.32. *De kosten van de reis naar Turkije die [eiser] en zijn zonen kennelijk na de uitvaart nogmaals hebben gemaakt en de daarmee samenhangende kosten (posten j, k, l en m) vallen naar het oordeel van de rechtbank niet onder de reikwijdte van artikel 6:108 lid 2 BW omdat zij - hoe begrijpelijk de behoefte ook is om het graf te bezoeken - in redelijkheid niet meer kunnen worden aangemerkt als kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvaart van [eiser]-[meisjesnaam]. Hetzelfde geldt voor de kosten in verband met de huur van twee bussen (f), kennelijk ten behoeve van het vervoer van degenen die de uitvaart hebben bijgewoond. Zonder nadere toelichting, die ontbreekt, valt niet in te zien dat [eiser] de kosten van het vervoer voor die personen heeft gedragen. De kosten voor verblijf (ten dele post b) treffen hetzelfde lot. [eiser] heeft immers niets gesteld over de aard van het verblijf in Turkije – in een hotel of bij familie – zodat deze post bij gebreke van een deugdelijke onderbouwing wordt afgewezen.*

4.33. Het voorgaande leidt ertoe dat het toewijsbare deel van de kosten in verband met de lijkbezorging van [eiser]-[meisjesnaam] kunnen worden gesteld op € 265,80 (post a), € 280,-- (post b), € 100,-- (post c), € 690,-- (post d), € 175,-- (post e), € 300,-- (post f), € 300,-- (post i), derhalve in totaal € 2.110,80. LJV AZ9274

Rechtbank Den Bosch 12-01-2011,

Kosten lijkbezorging toegewezen incl kosten grafmonument en akte

4.2. In de dagvaarding vordert [A] een vergoeding van onkosten en kosten van lijkbezorging voor een bedrag van EUR 7.314,23. Zij heeft hiertoe het volgende overzicht gegeven:

- eigen risico auto fl. 500,00 EUR 226,89
 - kledingschade, zaakschade fl. 1.250,00 EUR 567,23
 - nota Dela fl. 6.359,00 EUR 2.751,72*
 - nota notaris fl. 117,50 EUR 53,32
 - rouwadvertentie fl. 378,19 EUR 171,62
 - grafmonument fl. 5.231,25 EUR 2.373,84
 - grafakte fl. 1.200,00 EUR 544,54
 - nota De Oude Hesp fl. 1.377,50 EUR 625,08
- Totaal fl. 16.118,44* EUR 7.314,23*

(rechtbank: de bedragen gemarkeerd met * zijn verkeerd berekend, zie hierna onder 4.5.)

4.3. London heeft ter vergoeding van een deel van deze (on)kosten eerder een bedrag van EUR 4.537,80 (fl. 10.000,-) aan [A] betaald. [A] vordert dat dit bedrag eerst in mindering wordt gebracht op de door London verschuldigde wettelijke rente en pas daarna op de gevorderde hoofdsom.

4.4. In haar akte van 4 november 2009 (pagina 15) stelt [A] over de door haar gevorderde kosten van lijkbezorging onder meer:

“Op het totaal gevorderde bedrag van EUR 7.448,11 wordt een bedrag van EUR 3.058,47 niet erkend door London. [A] maakt aanspraak op het ontbrekende bedrag ad EUR 3.058,37 te vermeerderen met de rente daarover vanaf het moment waarop de kosten gemaakt zijn, welk moment gemakshalve gesteld wordt op 31 juli 1993, althans en subsidiair 1 januari 1994. [A] constateert dat het bedrag van EUR 3.058,37 abusievelijk niet is meegenomen in het petitum van de dagvaarding en vermeerdert op dit punt haar vordering, zoals geformuleerd in het petitum met dit bedrag. Waarvan akte!”

4.5. De rechtbank acht deze eisvermeerdering niet begrijpelijk. Zo bedraagt de vordering sub I niet EUR 7.448,11 maar EUR 7.314,23, en is het de rechtbank niet duidelijk hoe [A] komt aan het bedrag van EUR 3.058,47 dat door London zou zijn betwist. De eerste onduidelijkheid vindt zijn oorzaak in twee rekenfouten die de rechtbank heeft vastgesteld in het kostenoverzicht van [A]. De nota van Dela van fl. 6.359,- is verkeerd omgerekend naar EUR 2.751,- (moet zijn: EUR 2.885,59) en de bedragen in guldens zijn verkeerd opgeteld tot fl. 16.118,44 (moet zijn: fl. 16.413,44). Het totale kostenbedrag bedraagt dan EUR 7.448,11 in plaats van de gevorderde EUR 7.314,23. De rechtbank zal de vordering van [A] sub I daarom als vermeerderd tot EUR 7.448,11 aanmerken. Maar ook dan is niet duidelijk hoe zij komt aan het bedrag van EUR 3.058,47 dat door London zou zijn betwist. London heeft immers EUR 4.537,80 vergoed en betwist het meerdere aan [A] verschuldigd te zijn. Uitgaande van een totaal van EUR 7.448,11 is dat meerdere EUR 2.910,31 en niet EUR 3.058,47.

4.6. Behalve voor wat betreft de genoemde bedragen, is de eisvermeerdering ook niet begrijpelijk voor zover [A] daarin stelt dat het deel van de kosten dat door London niet is erkend, abusievelijk niet zou zijn meegenomen in het petitum van de dagvaarding. In de dagvaarding (pagina 29) heeft [A] het totale kostenbedrag gevorderd. Zowel het door London betaalde deel van dit bedrag als het betwiste deel van dit bedrag maken onderdeel uit van haar vordering. De eisvermeerdering houdt in dat [A] EUR 7.314,23 plus EUR 3.058,37 vordert. Nu echter door [A] niet is gesteld en uit de door haar overgelegde bescheiden ook niet blijkt dat de totale kosten meer hebben bedragen dan EUR 7.448,11 kan in geen geval meer dan dit bedrag worden toegewezen.

4.7. [A] meent dat de (on)kosten genoemd onder 4.2, die naar zij stelt door haar zijn betaald, op grond van artikel 6:108 lid 2 BW volledig voor vergoeding in aanmerking komen.

4.8. Naar de mening van London vallen alleen de begrafeniskosten en niet tevens de kosten voor de grafakte en het grafmonument onder artikel 6:108 lid 2 BW. London verwijst hiervoor naar de parlementaire geschiedenis. Verder acht London van belang dat de kosten van lijkbezorging in het kader van de successieaanslag in beginsel in mindering kunnen worden gebracht op de nalatenschap. De successiememorie is door [A] evenwel niet in het geding gebracht.

4.9. De rechtbank is van oordeel dat de kosten van een grafmonument en ook de kosten van de

grafakte van juni 1993 zozeer samenhangen met de lijkbezorging dat deze tot een redelijk bedrag voor vergoeding door London in aanmerking komen. Dat de kosten voor het monument en de grafrechten in dit geval niet redelijk zijn in die zin dat ze gelet op de hoogte daarvan niet in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene, is door London niet aangevoerd. De rechtbank ziet ook geen grond deze kosten onredelijk te achten. Deze kosten komen daarom in beginsel volledig voor vergoeding in aanmerking.

Het is juist, zoals door London is aangevoerd, dat bij de bepaling van de omvang van de vergoedingsplicht rekening moet worden gehouden met eventuele fiscale voordelen voor de nabestaande in verband met fiscale aftrekbaarheid van de kosten van lijkbezorging. Door [A] is hierover geen informatie verschaft, maar gelet op de relatief jonge leeftijd van betrokkenen ten tijde van het ongeval en hun financiële situatie op dat moment -beiden hadden een bescheiden inkomen en van de aanwezigheid van een substantieel eigen vermogen is niet gebleken - ziet de rechtbank geen grond om aan te nemen dat [A] fiscale voordelen heeft genoten waarmee in dit verband rekening moet worden gehouden. De rechtbank laat eventuele fiscale voordelen hier dan ook buiten beschouwing.

4.10. Bij de vaststelling van het toewijsbare bedrag dient rekening te worden gehouden met de vergoeding van EUR 4.537,80 die eerder door London (in twee gedeelten) is betaald. De rechtbank volgt [A] niet in haar verzoek dit bedrag eerst in mindering te brengen op de totale wettelijke rente die London thans verschuldigd is over het gevorderde schadebedrag. Het bedrag is immers al jaren geleden door London betaald. Die betalingen strekten destijds ingevolge artikel 6:44 BW in mindering op de op dat moment verschenen rente en vervolgens in mindering op de hoofdsom.

4.11. De vordering tot schadevergoeding van [A] is opeisbaar vanaf het moment waarop de schade is geleden. Voor de meeste schadeposten geldt dat dit moment niet ligt op 11 juni 1993 (de datum van het ongeval) maar wel kort nadien. De laatste en tevens hoogste nota (van Dela) dateert van 9 november 1993. Gelet op de data van de verschillende nota's zal de rechtbank er gemakshalve vanuit gaan dat de totale schade van EUR 7.448,11 door [A] is geleden op 1 september 1993. Vanaf die datum was London wettelijke rente over deze schade verschuldigd.

Op welke data London haar betalingen precies heeft gedaan is de rechtbank niet bekend, nu partijen alleen de maanden hebben genoemd waarin die betalingen hebben plaatsgevonden. De rechtbank gaat daarom uit van betalingen op de 15e dag van de genoemde maanden.

4.12. Rekening houdend met een per 1 september 1993 rentedragend geworden vordering van EUR 7.448,11 (fl 16.413,44) en met betalingen op deze schuld door London op 15 januari 1994 (fl 3.000,-) en op 15 februari 1995 (fl 7.000,-), en gebruikmakend van de rekentool "wettelijke rente" die te vinden is op de website van het Nederlands Rekencentrum Letselschade, komt de rechtbank tot de vaststelling dat na de laatste betaling door London op 15 februari 1995 nog een schuld aan hoofdsom resteerde van EUR 3.791,60.

4.13. De vordering sub I zal dan ook worden toegewezen in die zin dat London zal worden veroordeeld tot betaling aan [A] van een vergoeding ter zake van gemaakte kosten van lijkbezorging ten bedrage van EUR 3.791,60, vermeerderd met wettelijke rente vanaf 15 februari 1995 tot de dag van volledige voldoening. [LJN BP3110](#)

Rechtbank Dordrecht 5-9-2012

kosten jaarlijkse herdenking afgewezen

Begrafeniskosten

5.20. [eisers] vorderen € 11.487,21 + p.m. aan begrafeniskosten, zoals uiteengezet in productie 9 bij dagvaarding. Dit bedrag bestaat uit acht, als zodanig genummerde posten. Ter zitting hebben zij deze posten stuk voor stuk nader toegelicht.

[gedaagde] voert aan dat zij eerder heeft aangeboden te vergoeden: de kosten van de vliegtickets ad € 1.914,--, de kosten voor het overbrengen van het stoffelijk overschot naar Turkije ad € 1.750,-- en de vertaalkosten ad € 817,21. Voor de overige kosten, zoals de jaarlijks terugkerende posten voor gedenkdiensten en reiskosten, biedt artikel 6:108 BW naar de mening van [gedaagde] geen ruimte. Ter zitting is namens [gedaagde] het standpunt ingenomen dat alleen de

begraveniskosten voor vergoeding in aanmerking komen en niet de kosten van rouwverwerking van de familieleden. Voor het overige vindt [gedaagde] de kosten onvoldoende onderbouwd.

5.21. De rechtbank is van oordeel dat de in 2007 gemaakte kosten, zoals omschreven in productie 9 bij dagvaarding onder de punten 1 t/m 6 (van punt 6 de eerste vijf posten) kunnen worden aangemerkt als kosten van lijkbezorging in overeenstemming met de omstandigheden van de overledene (vgl. artikel 6:108 lid 2 BW). Voor zover die kosten niet worden onderbouwd met voor deze (Nederlandse) rechtbank leesbare stukken, zijn de kosten ter zitting voldoende feitelijk onderbouwd. Het totaal aan toe te wijzen kosten (€ 8.437,21) komt ook niet bovenmatig voor en zullen de gemiddelde kosten van een uitvaart ook niet te boven gaan. Genoemd bedrag komt derhalve voor toewijzing in aanmerking. *De kosten van de gedenkdienst op 15 juni 2008 alsmede de reiskosten van het gezin in juli/augustus 2008 en de nog te maken kosten ten behoeve van het elk jaar reizen naar Turkije ter herdenking kunnen niet worden aangemerkt als kosten ten behoeve van de uitvaart van de overledene gemaakt in de zin van artikel 6:108 lid 2 BW. Het gaat hier meer om kosten gemaakt voor rouwbeklag/rouwverwerking van de nabestaanden.* LJN BX6924

Aanvullende rechtspraak

Rechtbank Midden Nederland 12-12-2019

Strafzaak ECLI:NL:RBMNE:2019:5913

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBMNE:2019:5913>

Onder lijkbezorging wordt verstaan alle handelingen met betrekking tot het geven van een eindbestemming aan de overledene.

Daarnaast hebben de ouders van [slachtoffer] een vergoeding van de reiskosten gevorderd voor verschillende familieleden. Deze reiskosten zien in de eerste plaats op de vliegtickets die zijn geboekt op het moment dat enkele familieleden, die in Turkije waren, op 26 februari 2018 hoorden dat [slachtoffer] was overleden. In de tweede plaats zijn de kosten van de vliegtickets opgenomen die familieleden hebben geboekt om bij de begrafenis van [slachtoffer] in Marokko aanwezig te kunnen zijn.

Voor de vraag welke kosten voor vergoeding in aanmerking komen, heeft de rechtbank gelet op de "kring van nabestaanden" in de zin van artikel 6:108 lid 4 BW. Hieruit volgt dat de ouders van [slachtoffer], zijn zusje en zijn broer het recht hebben om een vergoeding te vorderen voor de kosten die zij gemaakt hebben. Dat bestaat uit de volgende schadebedragen:

- retourtickets Turkije (moeder [slachtoffer]): € 125,00
- retourtickets Turkije (zusje [slachtoffer]): € 125,00
- tickets begrafenis Marokko (vader [slachtoffer]): € 210,00
- tickets begrafenis Marokko (moeder [slachtoffer]): € 210,00
- tickets begrafenis Marokko (zusje [slachtoffer]): € 210,64
- tickets begrafenis Marokko (broer [slachtoffer]): € 214,41

Totaal: € 1.095,05

Voor de andere familieleden geldt dat zij (juridisch gezien) niet vallen binnen de "kring van nabestaanden" en dus geen zelfstandig recht op schadevergoeding hebben. De rechtbank zal de vordering daarom voor dat deel afwijzen.

De ouders van [slachtoffer] hebben verder schadevergoeding gevorderd in verband met eten en drinken dat door hen werd aangeboden aan gasten in Nederland (€ 2.000,-) en in Marokko (€ 1.500,-). Deze kosten hebben naar het oordeel van de rechtbank geen betrekking op het geven van een eindbestemming (zoals dit in de wet is verwoord) aan [slachtoffer], en staan overigens ook in een te ver verwijderd verband met het ongeval, en komen daarom niet voor vergoeding in aanmerking. De rechtbank zal dit deel van de vordering afwijzen.

Arrest Hoge Raad 28-05-2019

Strafzaak ECLI:NL:HR:2019:830

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:PHR:2019:562>

32. De wet omschrijft niet wat onder de kosten van lijkbezorging moet worden begrepen. Wel blijkt uit de wetsgeschiedenis dat de wetgever met het begrip "kosten van lijkbezorging" aansluiting heeft willen zoeken bij de Wet op de lijkbezorging. Waar aanvankelijk namelijk het woord "begraveniskosten" werd gebezigd, werd dit later vervangen door "kosten van lijkbezorging" in verband met de terminologie van de Wet op de lijkbezorging.^z

33. Onder verwijzing naar onder meer de Wet op de lijkbezorging, omschrijft Van Eijk het begrip "lijkbezorging" in de zin van art. 6:108, tweede lid, BW als een verzamelterm voor alle handelingen met betrekking tot het geven van een eindbestemming aan de overledene. Daartoe behoren zowel de handelingen die zijn gericht op het tenietgaan van het stoffelijk overschot als de handelingen met betrekking tot de spirituele eindbestemming van de overledene, aldus Van Eijk.^g

34. Onder de kosten van lijkbezorging worden in het normale spraakgebruik de kosten van een uitvaart verstaan. Dat de kosten van de bij de lijkbezorging behorende afscheidsceremonie (afscheidsritueel) tot de kosten van de lijkbezorging worden gerekend wordt in beginsel aanvaard. Hier wordt in de toelichting op het middel gesteld dat een stille tocht een onderdeel van de afscheidsceremonie (afscheidsritueel) is.

35. Mij lijkt dat niet algemeen aanvaard en in de schriftuur wordt ook niet toegelicht waarom dat nu juist hier het geval zou zijn. Evenmin lijkt het overigens volledig uitgesloten en daarmee zal de vraag of de kosten van een stille tocht tot de kosten van het zorgen voor de spirituele eindbestemming van de overledene (de afscheidsceremonie of het afscheidsritueel) behoren afhankelijk zijn van de feitelijke omstandigheden. Dat hier sprake is van een bijzonder geval waarin de feitelijke omstandigheden (niet of) nauwelijks tot een andere conclusie kunnen leiden dan dat de kosten van de stille tocht kosten van lijkbezorging zijn, wordt noch in de vordering noch in het middel toegelicht.

36. Ik zie ook niet in dat dat in dit geval zo is. Gesteld is bijvoorbeeld niet dat de stille tocht gelijktijdig met de uitvaart heeft plaatsgevonden en uit de aard van de bron van de kosten blijkt evenmin zonder meer dat ze in voldoende nauw verband staan met de lijkbezorging en de daarbij veelal gebruikelijke afscheidsceremonie (afscheidsritueel).^g Het is niet onbegrijpelijk dat het hof kennelijk nader onderzoek naar een voldoende verband tussen de stille tocht en de lijkbezorging een onevenredige belasting van het strafgeding acht. Ik wijs er bovendien op dat het geciteerde tweede lid van art. 6:108 BW nog een nadere eis stelt: de kosten moeten in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.

Samenvattend:

begraveniskosten kosten die voor eigen rekening bleven

	eis	toegewezen
<i>Rechtbank Utrecht 06-11-2002</i>		
nota Gemeente Hellevoetsluis voor Graf en begraafrechten	4.823,46	4.823,46

Rechtbank Arnhem 17-01-2007

	eis	toegewezen
declaratie notaris	265,88	265,88
vliegticket zoon, verblijf etc (één vliegticket wordt toegewezen)	2.500,00	280,00
grond begraafplaats	100,00	100,00
marmereen fraf	690,00	690,00
bloemen, planten, boeketten	570,00	175,00
huur twee bussen in Turkije	520,00	0,00
huur twee auto's (één auto wordt toegewezen)	600,00	300,00
benzinekosten (van één auto wordt toegewezen)	280,00	140,00
drank en hapjes t.b.v. dienst (woonplaats)	300,00	300,00
drie extra vliegtickets na overlijden (later gemaakt, 2e reis)	780,00	0,00
huur auto (later gemaakt)	2.250,00	0,00
benzinekosten (later gemaakt)	430,00	0,00
autokosten reis Turkije(later gemaakt)	1.650,00	0,00

totaal € 10.935,88 2.250,88

Rechtbank Den Bosch 12-01-2011

	eis	toegewezen
eigen risico auto	226,89	226,89
kledingschade, zaakschade	567,23	567,23
nota Dela	2.885,59	2.885,59
nota notaris	53,32	53,32
rouwadvertentie	171,62	171,62
grafmonument	2.373,84	2.373,84
grafactie	544,54	544,54
nota De Oude Hesp	625,08	625,08

totaal € 7.448,11 7.448,11

Rechtbank Dordrecht 05-09-2012

	eis	toegewezen
kosten vliegtickets naar Turkije v.v.	1.914,00	1.914,00
kosten overbrengen stoffelijk overschot naar Turkije	1.750,00	1.750,00
vertaalkosten	817,21	817,21
jaarlijks terugkerende kosten gedenkdiensten	pm	0,00
jaarlijks terugkerende kosten reiskosten	pm	0,00
jaarlijks terugkerende kosten	pm	0,00

Rechtbank Midden Nederland 12-12-2019

retourtickets Marokko vader, moeder, broer, zusje	toegewezen	
reiskosten andere familieleden (buiten ouders, broer, zus)		afgewezen
eten aangeboden in Nederland en Marokko aan gasten		afgewezen

4. Artikel over begrafeniskosten in Verkeersrecht 2008-10 door mw. Mr G.M. van Wassenaer

https://www.vanww.nl/local/userfiles/publicaties/begrafeniskosten_hoe_redelijk_is_werkelijk_redelijk_1_.pdf

5. Vallen de kosten van een verklaring van erfrecht onder de kosten van lijkbezorging van art 6:108. lid 2?

Een verklaring van erfrecht is een notariële akte waarin is opgenomen of de overledene persoon een testament heeft gemaakt, wie de erfgenamen van de overledene zijn en wie van de erfgenamen bevoegd is om de nalatenschap af te wikkelen. Een verklaring van erfrecht kan alléén door een notaris worden opgemaakt.

Artikel 6:108 lid 2 BW bepaalt *“2. Bovendien is de aansprakelijke verplicht aan degene te wiens laste de kosten van lijkbezorging zijn gekomen, deze kosten te vergoeden, voor zover zij in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.”*

Dat betekent dat de kosten van lijkbezorging vergoed moeten worden aan de persoon voor wiens rekening deze kosten zijn gekomen. Daarvoor hoef je geen erfgenaam te zijn en is een verklaring van erfrecht niet nodig.

Zie ook Brein:

https://brein-sio-particulier.custhelp.com/app/answers/answer_view/a_id/1006152/loc/nl_NL/s/16777216_1942313_96ed42c-6b76-4a02-9a0f-b2d90966505d/prTxnId/471371557/txnId/471371557#_highlight

Art. 6:96 BW vormt ook geen grondslag omdat de érfgenamen geen schadevordering hebben op grond van art 6:108 BW lid 2, maar degene die de kosten maakt. En daarvoor is geen verklaring van erfrecht nodig.

Conclusie: De kosten van de verklaring van erfrecht vallen daarom niet onder de kosten van lijkbezorging.

Verdere overwegingen

Een verklaring van erfrecht kan wel van belang zijn voor de begroting van gederfd levensonderhoud. De omvang van de erfenis kan immers van invloed zijn op de omvang van de schade wegens gederfd levensonderhoud. Dit zijn dan kosten te vaststelling van de schade.

Een verklaring van erfrecht kan ook van belang zijn om te bepalen aan wie bevrijdend betaald kan worden bij een materiële schade, omdat die in de erfenis valt.

In geval van alleen kosten lijkbezorging zijn er in de rechtspraak overigens voor zover bekend nooit principiële discussies gevoerd over het wel/niet vergoeden van de kosten van een verklaring van erfrecht, of inhoudelijk verweer gevoerd tegen een vordering. Gelet op het gevoelige onderwerp zal dat ook niet raadzaam zijn. Dit kan reden zijn dat de kosten in de praktijk soms wel coulance halve worden vergoed.

Uit een aantal uitspraken van rechters (bijvoorbeeld Rechtbank Haarlem 23-07-2002 Zaaknr/rolnr: 71663/HA ZA 01-139^e, en Rechtbank Arnhem 17-01-2007 ECLI:NL:RBARN:2007:AZ9274) blijkt dat de kosten veelal gewoon worden toegekend c.q. niet werden bestreden door de verzekeraar.

Onderling debat tussen verzekeraars achteraf over deze kosten, als deze op redelijke gronden werden vergoed, lijkt me niet passend en is ook niet bevorderlijk voor het onderlinge vertrouwen, ook al heeft de andere verzekeraar formeel juridisch wellicht een punt. Temeer als het totaal aan kosten niet onredelijk of buitensporig zijn, en de kosten van de notaris slechts gering. Daarnaast zijn de kosten voor een verklaring van erfrecht wel nodig voor het bevrijdend vergoeden van materiële schade aan de nabestaanden.

6. Wat verstaat het schadefonds geweldsmisdrijven onder uitvaartkosten

In hun beleidsbundel van 1 augustus 2021 staat het volgende:

Uitvaartkosten zijn alle kosten die redelijkerwijs betrekking hebben op de begrafenis of crematie van het overleden slachtoffer. Daaronder vallen bijvoorbeeld alle kosten die de uitvaartonderneming in rekening brengt en eventueel nog afzonderlijke kosten voor bijvoorbeeld de bloemen of de koffietafel. Ook de kosten van de grafsteen of urn en grafrechten vallen eronder.

Voor de “koop” van een particulier graf (grafrechten) geldt dat alleen de kosten voor een periode van 10 of 20 jaar, inclusief de bijbehorende vaste onderhoudsbijdrage, voor uitkering in aanmerking kan komen. Een aanvullende aanvraag indienen voor kosten na verloop van deze periode is niet mogelijk.

Reis- en verblijfkosten van maximaal twee familieleden van de overledene, die voor de begrafenis naar het buitenland gaan of vanuit het buitenland overkomen, kunnen ook in de uitkering betrokken worden.

Dit geldt ook voor de extra kosten die worden gemaakt als de overledene in het buitenland begraven wordt. Hieronder vallen ook de kosten voor het overbrengen van de overledene naar het buitenland en de reis- en verblijfskosten van maximaal twee familieleden.

Bewijs uitvaartkosten De uitvaartkosten moeten worden onderbouwd. Dit kan bijvoorbeeld met nota's. Als een uitvaartverzekering bepaalde kosten heeft vergoed, moet deze vergoeding worden onderbouwd met een verzekeringsspecificatie.

BIJLAGE: Enkele gerechtelijke uitspraken

In de volgende uitspraken zijn de kosten toegewezen

Rechtbank Haarlem 23-07-2002
Zaaknr/rolnr: 71663/HA ZA 01-139

<https://stichtingpiv.nl/2003-overlijdenszaak-alleen-gederfd-levensonderhoud-geen-dubbele-kosten/>

5.21 Bij conclusie van dupliek heeft RVS de kosten van de lijkbezorging en de verklaring van erfrecht erkend.

Rechtbank Arnhem 17-01-2007
ECLI:NL:RBARN:2007:AZ9274

4.28. Wat betreft de kosten van de notaris (a) heeft het ziekenhuis de omvang, de toewijsbaarheid en de stelling van [eiser] dat deze kosten kennelijk moeten worden aangemerkt als kosten in verband met lijkbezorging niet bestreden, zodat deze kosten daarom zullen worden toegewezen

Rechtbank Den Bosch 12-01-2011,
ECLI:NL:RBSHE:2011:BP3110
Kosten notaris toegewezen

In deze uitspraken zijn de kosten afgewezen:

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 03-10-2006
ECLI:NL:GHSHE:2006:AZ3975

e kosten voor de grafsteen/het grafmonument en wekelijks kaarsen en bloemen: omdat [Y.] mocht aannemen dat met de onder 4.1.4 genoemde betaling deze, in beginsel als kosten van lijkbezorging aan te merken kosten waren voldaan en voor zover – zoals [Y.] (subsidiar) betoogt - de grafsteen als monument en bloemen en kaarsen niet aan te merken zouden zijn als kosten van lijkbezorging: omdat art 6:108 BW geen grondslag biedt voor de vordering;

- de kosten voor de verklaring voor erfrecht en de (aflossing van) schulden van [A.] omdat dit posten zijn die ten laste van diens boedel komen terwijl [X.] niet in haar hoedanigheid van erfgename procedeert, maar ex art. 6:108 BW voor zichzelf;
- de kosten van kleding voor de begrafenis omdat deze niet zijn aan te merken als kosten van lijkbezorging en dus niet in aanmerking komen voor vergoeding op de voet van art. 6:108 BW;
- de kosten van kopieën en telefoonkosten: omdat deze kennelijk zijn gevorderd als buitengerechtigde kosten en deze, evenals de eigen bijdrage advocaat, het lot van de hoofdvordering delen.

Rechtbank te Roermond 20 december 2001

In ECLI:NL:PHR:2005:AU6089

De rechtbank heeft met betrekking tot de begrafenis kosten overwogen dat onder de kosten van lijkbezorging in de zin van artikel 6:108 lid 2 BW die kosten moeten worden verstaan die in het algemeen met een begrafenis in verband worden gebracht. Niet is in te zien waarom een asbuskoker of grafkist, een gedenkteken of grafsteen en grafrechten voor een bepaalde termijn daar niet bij zouden horen, aldus de rechtbank. **De gevorderde notariskosten achtte de rechtbank daarentegen niet toewijsbaar.** Ten aanzien van de vraag of de gevorderde kosten qua omvang in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene (zoals door artikel 6:108 lid 2 BW geëist) behoefde de rechtbank nadere inlichtingen van partijen.